

Utenforskap

Flere har snakket om at Breivik ofte befant seg på utsiden av sosiale fellesskap og miljøer han forsøkte å bli en del av. Han skal ha søkt seg til FpU og taggemiljøer i Oslo, men opplevd å ikke bli tatt seriøst, bli latterliggjort og mobbet. Også som voksen søkte han etter en tilhørighet, blant annet til frimurerlosjen. I tiden før angrepet fant han kanskje et fellesskap med likesinnede på nett.

Barndom

Mange peker på Breiviks oppvekst som viktig for å forstå hvordan han kunne gjennomføre et terrorangrep. Blant annet har en fraværende far, en antatt psykisk syk mor og omsorgssvikt i barndommen blitt trukket frem for å forklare Breiviks radikaliseringsprosess. Dette mener flere bidro til at Breivik utviklet psykiske lidelser, som narsissistisk personlighetsforstyrrelse, og mangel på empati.

Psykisk sykdom

Selv om Breivik ble dømt til forvaringsstraff i 2012, og dermed ble dømt tilregnelig, har han likevel en narsissistisk personlighetsforstyrrelse og mangler empati. Dette trekkes frem som en forklaring på hvorfor han kunne begå et terrorangrep. Det viser hvordan han kan ha psykiske lidelser og samtidig holdes strafferettslig ansvarlig. Det var mange som mente at Breivik heller burde bli dømt til tvungen psykisk helsevern.

Livsmestring, identitet og selvinnsikt

Breivik fullførte ikke videregående, og han drev blant annet et firma som gikk konkurs. Breivik hadde store ambisjoner og tanker om egne evner, men flere av hans prosjekter gikk dårlig. Noen mener at avstanden mellom hans høye tanker om seg selv, og det han faktisk fikk til, bidro til hans radikaliseringsprosess.

Ekkokammer i nettmiljøer

Etter hvert som Breivik utviklet sine politiske meninger, ble han mer selektiv i bruk av medier, nyhetssider og sosiale fora. Han oppsøkte flere ensidige nettsider med lite meningsmangfold. Disse sidene bekreftet og videreførte store deler av Breiviks tanker og meninger. Sidene inneholdt konspirasjonsteorier og krigsretorikk. Mange har pekt på at denne typen nettsider bidrar til å raskt radikalisere de som leser og skriver der inne.

Breiviks tankegods

Breivik var så politisk overbevist om at Arbeiderpartiet var farlig for Norge, at likestilling var ødeleggende og at innvandring fra muslimske land til Norge ville true kristendommen og det han mener er norsk kultur. Han har derfor begrunnet angrepet med at det ikke gjensto andre muligheter enn å bruke vold.

Gaming

Noen har trukket frem at Breivik gamet mye, og at det kan ha bidratt til å radikalisere han. Blant annet hevdes det at å spille voldelige spill kan bidra til at vi blir "immune" mot vold – noe som kalles desensitivisering. Da mener man at det kan bli enklere å utføre vold. Andre igjen har sagt at gamingen har ført til at han isolerte seg i en alternativ virkelighet, noe som også kunne bidra til radikaliseringsprosessen.

Isolasjon

Man vet at Breivik trakk seg tilbake og satt mye alene den siste tiden før han utførte terrorangrepet. Derfor fikk han sjelden korrigerende meningene og tankene sine som stadig ble mer ytterliggående og ekstreme. Venner forsøkte å inkludere han, men Breivik skal ha valgt å trekke seg unna.

Påstått negativ erfaring med antatte muslimer ^{22_{js}}

Breivik har selv snakket om at han har opplevd negative hendelser med antatte muslimer, og at det skal ha bidratt til de negative holdningene hans mot muslimer.

Inspirasjon og påvirkning ^{22_{js}}

Etter terrorangrepet 9/11 oppstod det en kontra-jihadistisk bevegelse. Breivik anser seg som en del av denne, og dermed vil noen hevde at 9/11 er en del av årsakene til 22. juli. I tillegg har det vært andre terrorangrep før 22. juli som Breivik ble inspirert av. Blant annet angrepene utført av Timothy McVeigh og Ted Kaczynski. At terrorister inspirerer hverandre, er et velkjent fenomen.

Normalisering av høyreekstreme holdninger ^{22_{js}}

Noen mener at måten enkelte politikere, media og folk snakker med hverandre, normaliserer et språk som er mer ytterliggående enn tidligere. Grensene for hva som anses som ekstremt kan flyttes og gjøre at det som tidligere ble ansett som det, blir normalisert. Det kan bidra til at flere mener det er greit å ha ekstreme holdninger. Blant dem igjen, vil det finnes de som mener at vold er greit.

Politi og politiets sikkerhetstjeneste (PST) ^{22_{js}}

Breivik bestilte mesteparten av det han trengte til å lage bomben og uniformen han hadde på seg, over nett. Han dukket dermed opp i politiets søkelys i en liste over mennesker med mistenkelig aktivitet på nett, men det ble ikke fulgt opp. Politiet og PST har et sentralt ansvar for å forebygge ekstremisme og terror.

Samfunnsutvikling ^{22_{js}}

Det finnes flere som mener det foregår en negativ samfunnsutvikling. Breivik mente at samfunnet er ødelagt av likestilling og innvandring. I tillegg hevder Breivik, med flere, at ytringsrommet har blitt trangt, sånn at det ikke lenger er innfor å ytre disse meningene. Dette kan medføre til at noen mener vold er eneste løsningen

Våpen ^{22_{js}}

Breivik hadde bestått jegerprøve og var med i en skyteklubb. Han hadde kjøpt våpnene sine lovlig. Mange vil hevde at tilgang på våpen muliggjorde terrorangrepet på Utøya.

Religionskrig ^{22_{js}}

Breivik mente det foregikk en krig mellom kristendom og islam, Europa og «Arabia», og at denne har pågått i mange århundre. Han fant inspirasjon i korstogene, og så på seg som en morderne korsfarer med et ønsket å videreføre en åndelig kamp i det han hevder er en pågående krig. Høyreekstreme omtaler hverandre ofte som helgener og martyrer, med tydelige referanser til religion.

